אוֹתָם הַנִּשְׁאָרִים מֻתָּרִים בִּמְקוֹמָם (ח) בַּשִּׁתּוּף שֶׁעוֹשִׂים לְעַצְמָם. (ד) [ב]וְאִם הָיוּ הַנִּשְׁאָרִים (ט) רַבִּים, אֲסוּרִים לְטַלְטֵל בִּשְׁאָר כָּל הָעִיר. וְדָבָר זֶה מִשּׁוּם (ה) הֶכֵּר הוּא, (י) כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁהָעֵרוּב הִתִּיר לָהֶם לְטַלְטֵל בְּעִיר זֶה שֶׁרַבִּים בּוֹקְעִים בָּהּ, שֶׁהֲרֵי בַּמָּקוֹם שֶׁנִּשְׁאַר וְלֹא נִשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם אֵין מְטַלְטְלִים בּוֹ אֶלָּא אֵלּוּ לְעַצְמָן וְאֵלּוּ לְעַצְמָן. (יא) [ג]וְאִם רָצוּ לְעָרֵב מָבוֹי מָבוֹי בִּפְנֵי עַצְמוֹ, כָּל שֶׁכֵּן דִּמְהַנֵּי, דְּאֵין שִׁיּוּר גָּדוֹל מִזֶּה. הַגָּהּ: (יב) וְצָרִיךְ שֶׁיַּעֲשׂוּ בֵּינֵיהֶם שְׁנֵי (ו) פַּסִּין שֶׁל (יג) שְׁנֵי מַשֶּׁהוּיִין אִם הוּא רָחָב עֶשֶׂר אַמּוֹת, וּבְיָתֵר מֵעֶשֶׂר צָרִיךְ צוּרַת פֶּתַח (טור): ב [ד]עִיר שֶׁל רַבִּים שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּתַח אֶחָד (ז) וְסֻלָּם (יד) בְּמָקוֹם אַחֵר, מְעָרְבִין אֶת כֻּלָּהּ וְאֵינָהּ צְרִיכָה שִׁיּוּר, (טו) שֶׁאֵין הַסֻּלָּם שֶׁבַּחוֹמָה חָשׁוּב כְּפֶתַח. [ה]וַאֲפִלּוּ הֶעֱמִיד הַרְבֵּה סֻלָּמוֹת זֶה בְּצַד זֶה (טז) עַד רֹחַב עֶשֶׂר, לֹא חֲשִׁיב כְּפֶתַח. [ו]וְאִם יֵשׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים (יז) וְיֵשׁ אַשְׁפָּה לִפְנֵי אֶחָד מֵהֶם, (יח) כְּאִלּוּ אֵין שָׁם אֶלָּא פֶּתַח אֶחָד: ג [ז]הַבָּתִּים שֶׁמַּנִּיחִים אוֹתָם שִׁיּוּר, אַף עַל פִּי (יט) שֶׁאֵינָם פְּתוּחִים לָעִיר, אֶלָּא אֲחוֹרֵיהֶם לָעִיר וּפְנֵיהֶם לַחוּץ, וַאֲפִלּוּ הוּא (רַק בַּיִת אֶחָד, אֲפִלּוּ) בֵּית הַבָּקָר אוֹ בֵּית הַתֶּבֶן (כ) שֶׁאֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב, עוֹשִׂים אוֹתָם שִׁיּוּר וּמְעָרְבִין אֶת הַשְּׁאָר: ד [ח]עִיר (כא) שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ כָּל יוֹשְׁבֶיהָ חוּץ מִמָּבוֹי אֶחָד, הֲרֵי זֶה אוֹסֵר עַל כֻּלָּם. וְאִם בָּנוּ (ח) (כב) מַצֵּבָה עַל פֶּתַח הַמָּבוֹי, (כג) אֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם. (כד) * לְפִיכָךְ עִיר שֶׁהָיְתָה

ב שָׁם בַּגְּמָרָא דַּף ס׳ (ע״א). ג הָרַב רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן בְּפֵרוּשׁוֹ שָׁם (יז: ד״ה מתני׳). ד שָׁם בַּגְּמָרָא נ״ט (ע״ב) מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב נַחְמָן. ה שָׁם ס׳ (ע״א) מִשְּׁמֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל. ו שָׁם נ״ט בְּעֻבְדָּא דְּרַבִּי זֵירָא. ז שָׁם ס׳ בְּעֻבְדָּא דִּבְנֵי קָקוֹנַאי. ח רַמְבַּ״ם פֶּרֶק ה׳ מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הכ״ד) מֵהָא דְּעָבֵיד דַּקָּה, נ״ט (שם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נִתְבָּרֵר בְּאֹרֶךְ כָּל דַּעוֹת הַפּוֹסְקִים בְּעִנְיָן זֶה:

בְּאֵר הֵיטֵב

(ד) **וְאִם.** צָרִיךְ לוֹמַר ׳אִם הָיוּ הַנִּשְׁאָרִים רַבִּים וַאֲסוּרִים לְטַלְטֵל׳ וְכוּ׳. ט״ז (סק״ב): (ה) **הֶכֵּר.** אֲפִלּוּ אִיכָּא אֵינוֹ יְהוּדִי בְּהָדֵין מָתָא אֵין יְכוֹלִין לְעָרֵב יַחַד. מַהֲרִ״י בֶּן לֵב (ח״ג סי׳ עד), כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וּבְשֵׁם הָרַ״ן (שו״ת סי׳ נ) כָּתַב דְּאֵינוֹ יְהוּדִי הָוֵי שִׁיּוּר. וְכָתַב בְּגִנַּת וְרָדִים שָׁם דְּמָקוֹם הַמְשֻׁיָּר שֶׁאָמְרוּ, אִם דָּרִים בּוֹ יִשְׂרְאֵלִים צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הֶכֵּר וְסִימָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יֶאֱסֹר עַל בְּנֵי הָעִיר, וְהַיְנוּ כְּשֶׁיִּשְׂרְאֵלִים דָּרִים שָׁם, אֲבָל אִי עָבְדִי שִׁיּוּר מָקוֹם שֶׁאֵין דָּרִים בּוֹ יִשְׂרְאֵלִים אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הֶכֵּר וְהֶבְדֵּל לַמָּקוֹם הַמְשֻׁיָּר. וַאֲפִלּוּ בַּיִת שֶׁבְּאֶמְצַע דֶּרֶךְ מְהַנֵּי לִהְיוֹת שִׁיּוּר אַף עַל פִּי שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן הֵם בִּכְלַל הַהֶתֵּר, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב עָלָיו מַהֲרִ״י שבבו (פרח שושן כלל ג סוס״י א): (ו) **פַּסִּין.** וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) כָּתַב דִּבְעִיר שֶׁל רַבִּים אֵין צָרִיךְ הֶכֵּר בֵּין מָבוֹי לְמָבוֹי, כֵּן נִרְאֶה לִי בָּרוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ב (ז) **וְסֻלָּם.** אֲבָל לְקֻלָּא נֶחְשָׁב כְּפֶתַח: ד (ח) **מַצֵּבָה.**

בֵּאוּר הֲלָכָה

אָכֵן בָּרִיטְבָּ״א (שם ד״ה אלא אימא) כָּתַב בְּהֶדְיָא כְּדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּבַיִת לְחוּד לֹא מְהַנֵּי:

ד * **לְפִיכָךְ וְכוּ׳ אֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ לַחֲצָאִין.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) שֶׁהֶעְתִּיק סְפֵקָא דְּמַהֲרִ״י בֶּן לֵב (ח״ג סי׳ עד) **בְּעִיר שֶׁהִיא שֶׁל רַבִּים וְדַלְתוֹתֵיהֶם נְעוּלוֹת בַּלַּיְלָה [ג]אֶפְשָׁר שֶׁעַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לָהּ דִּין שֶׁל עִיר יָחִיד. וְכַמָּה אַחֲרוֹנִים**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בָּזֶה אֲפִלּוּ בְּעִיר שֶׁל רַבִּים, (ז) [א]וְאֶפְשָׁר דִּסְבִירָא לְהוּ כְּרַשִׁ״י (נט. ד״ה עיר וד״ה ונעשית) דְּאֵין נִקְרָא רַבִּים פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב)]: (ח) **בַּשִּׁתּוּף שֶׁעוֹשִׂים לְעַצְמָם אִם הָיוּ הַנִּשְׁאָרִים רַבִּים.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר, וְאַחַר כָּךְ גָּרְסִינַן וַאֲסוּרִים לְטַלְטֵל בְּוָ״ו [טַ״ז (סק״ב)]: (ט) **רַבִּים.** דְּאִם הַשִּׁיּוּר רַק לְאֶחָד, אֵין צָרִיךְ שִׁתּוּף: (י) **כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ וְכוּ׳.** אֲבָל אִם לֹא הָיוּ צְרִיכִין לְשַׁיֵּר הָיָה הָעֵרוּב מִשְׁתַּכֵּחַ, וְהָיְתָה מִשְׁתַּכַּחַת תּוֹרַת רְשׁוּת הָרַבִּים עַל יְדֵי שֶׁרוֹאִין שֶׁמְּטַלְטְלִין בְּעִיר כָּזוֹ הַדּוֹמָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וּבָתֵּי הָעַכּוּ״ם אִי הָוֵי שִׁיּוּר לְעִנְיָן זֶה (ח) יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים, וְטוֹב לְהַחְמִיר: (יא) **וְאִם רָצוּ לְעָרֵב.** הַיְנוּ לְשַׁתֵּף: (יב) **וְצָרִיךְ שֶׁיַּעֲשׂוּ בֵּינֵיהֶם וְכוּ׳.** דְּאִי לָאו הָכִי, הָוֵי פָּרוּץ (ט) לְמָקוֹם הָאָסוּר לוֹ: (יג) **שְׁנֵי מַשֶּׁהוּיִין.** וְהוּא הַדִּין (י) אִם עוֹשֶׂה מַצֵּבָה עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְחַלֵּק, וּכְעֵין מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּסָעִיף ד׳, (יא) אֲבָל בְּלֶחִי וְקוֹרָה לֹא מְהַנֵּי לַחֲלֹק. (יב) וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּהַאי הַגָּהּ לֹא קָאֵי אַדִּינָא דְּסָמוּךְ לֵיהּ דְּאִם רָצָה לְעָרֵב מָבוֹי מָבוֹי בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דְּבָזֶה בְּוַדַּאי סַגִּי בְּלֶחִי וְקוֹרָה שֶׁבְּסוֹף הַמָּבוֹי שֶׁלֹּא לֶאֱסֹר אַמְבוֹאוֹת אֲחֵרוֹת, כֵּיוָן דְּהוּא עִיר שֶׁל רַבִּים וְלֹא הֻרְגְּלוּ בְּיַחַד מֵעוֹלָם, אֶלָּא קָאֵי אַדִּלְעֵיל שֶׁשִּׁיֵּר בַּמָּבוֹי גּוּפָא בַּיִת וְחָצֵר אַחַת, וְעַל זֶה מַגִּיהַּ הָרַמָּ״א שֶׁצָּרִיךְ שָׁם בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי בַּמָּקוֹם שֶׁשִּׁיֵּר לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי פַּסִּין וְכוּ׳, וְלֹא סַגִּי שָׁם בְּלֶחִי וְקוֹרָה כֵּיוָן דְּהֻרְגְּלוּ שָׁם בְּיַחַד בְּאוֹתוֹ הַמָּבוֹי: ב (יד) **בְּמָקוֹם אַחֵר.** בַּצַּד שֶׁכְּנֶגְדּוֹ שֶׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ חוּץ לַחוֹמָה, וְהָוֵי אֲמִינָא דַּחֲשִׁיב כְּפֶתַח: (טו) **שֶׁאֵין הַסֻּלָּם.** וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״ב סָעִיף ח׳ דִּלְקֻלָּא נֶחְשָׁב כְּפֶתַח: (טז) **עַד רֹחַב עֶשֶׂר.** טָעוּת סוֹפֵר הוּא, וְצָרִיךְ לוֹמַר (יג) ׳עַד יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר׳. וְהַיְנוּ דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה לֹא מְבַטְּלִין הַמְּחִיצָה לִהְיוֹת כְּפָרוּץ הַמָּקוֹם הַהוּא. וְהוּא הַדִּין (יד) דַּאֲפִלּוּ הַסֻּלָּמוֹת לְכָל רֹחַב הַכֹּתֶל: (יז) **וְיֵשׁ אַשְׁפָּה וְכוּ׳.** שֶׁסּוֹתֵם (טו) מְקוֹם הַפֶּתַח וְאֵין רַבִּים עוֹבְרִים שָׁם. (טז) וְדַוְקָא אַשְׁפָּה שֶׁל רַבִּים שֶׁאֵין מְצוּיָה לְהִנָּטֵל, אֲבָל אַשְׁפָּה שֶׁל יָחִיד לֹא: (יח) **כְּאִלּוּ וְכוּ׳.** וְאִם פִּנּוּ אֶת הָאַשְׁפָּה (יז) חָזַר הַפֶּתַח לִמְקוֹמוֹ: ג (יט) **שֶׁאֵינָם פְּתוּחִין לָעִיר וְכוּ׳.** וַהֲוָה אֲמִינָא, (יח) כֵּיוָן דְּאִי בָּעֵי לְשַׁתֵּף אוֹתָן עִם אַנְשֵׁי הָעִיר גַּם כֵּן לֹא מָצֵי, אִם כֵּן אֵינָן בִּכְלַל אַנְשֵׁי הָעִיר וְלֹא מְהַנֵּי שִׁיּוּרָא דִּידְהוּ: (כ) **שֶׁאֵינָם צְרִיכִין לְעָרֵב.** וְאַף עַל פִּי דִּבְסִימָן ש״ע (ס״א) פָּסַק דִּצְרִיכִים לְעָרֵב, הַיְנוּ (יט) כְּשֶׁאוֹכֵל שָׁם גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בֵּית יוֹסֵף שָׁם (ד״ה והוי): ד (כא) **שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ כָּל יוֹשְׁבֶיהָ וְכוּ׳.** [ב]מַיְרֵי בְּעִיר שֶׁהָיְתָה מִתְּחִלָּה קִנְיַן אֶחָד כְּדִמְסַיֵּם [דִּבְעִיר שֶׁל רַבִּים, הֲלֹא מְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף א׳ דַּאֲפִלּוּ בַּיִת אֶחָד מִקְּרֵי שִׁיּוּר, כָּל שֶׁכֵּן מָבוֹי]. וְהִנֵּה בְּסָעִיף א׳ כָּתַב דְּעוֹשִׂין שִׁתּוּף אֶחָד וְאֵין צְרִיכִין לְשַׁיֵּר, וְכָאן אַשְׁמוּעִינַן דְּדַוְקָא שִׁתּוּף אֶחָד, וְעַל יְדֵי הִתְחַלְּקוּת אוֹסֵר אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ: (כב) **מַצֵּבָה.** הִסְכִּימוּ (כ) הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים דְּדַי כְּשֶׁהִיא גָּבוֹהַּ אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְעַיֵּן בְּאוֹר זָרוּעַ (סי׳ קסד) שֶׁכָּתַב דְּבָעִינַן גַּם כֵּן שֶׁיִּהְיֶה רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים: (כג) **אֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם.** דְּבָזֶה מְגַלֶּה שֶׁמְּסַלֵּק עַצְמוֹ מִן הָעִיר: (כד) **לְפִיכָךְ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, הוֹאִיל שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁהַהִתְחַלְּקוּת אוֹסֵר, צָרִיךְ לִזָּהֵר גַּם כֵּן שֶׁלֹּא לְחַלֵּק שִׁתּוּף הַמָּבוֹי לַחֲצָאִין, וּמִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר, מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאַף אִם מְעָרֵב לְרָחְבּוֹ נַמִּי אָסוּר [וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ז) וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) כָּתַב: **וּכְבָר נִתְבָּאֵר דְּלֹא קַיְימָא לָן כְּרַשִׁ״י** (נט. ד״ה עיר וד״ה ונעשית) **וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי** (פ״ה), **וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בֵּית יוֹסֵף** (סי׳ שמה ד״ה ובריש עירובין), **לָכֵן נִרְאֶה לִי דִּבְרֹב מְקוֹמוֹת יֵשׁ בָּתֵּי עַכּוּ״ם דְּהָוֵי שִׁיּוּר,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם הָרַ״ן (שו״ת סי׳ נ): (ח) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) שֶׁהֵבִיא דְּמַהֲרִ״י בֶּן לֵב (ח״ג סי׳ עד) מַחְמִיר, וּבִתְשׁוּבַת הָרַ״ן (שם) מֵקֵל בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּקָרְבַּן עֵדָה (שירי קרבן פ״ה ה״ה) שֶׁהִשִּׁיג עַל הָרַ״ן מִירוּשַׁלְמִי מְפֹרָשׁ, וּבַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (סק״ד) מְיַשְּׁבוֹ בְּדֹחַק: (ט) **הַיְנוּ שֶׁבְּנֵי הַמָּבוֹי אֲסוּרִין לְטַלְטֵל בַּמָּקוֹם שֶׁשִּׁירוּ:** (י) הַגְּרָ״א (ד״ה וצריך): (יא) הָרֹא״ש (פ״ה סי׳ ט): (יב) נְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וּבֵית מֵאִיר לְיַשֵּׁב צָרִיךְ עִיּוּן שֶׁל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד), וְכֵן הֶעְתִּיק הַגְּרַ״ז (ס״א), וְכֵן מוּכָח לְהַמְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א. וְדִבְרֵי נְתִיב חַיִּים (ד״ה מ״א) מְגֻמְגָּמִין מְאֹד לְהַמְעַיֵּן: ב (יג) הַגְּרָ״א (ד״ה עד) מֵהַגְּמָרָא (ס.): (יד) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ה): (טו) לְבוּשׁ. **וּמִכָּל מָקוֹם מִסְתַּבְּרָא לִכְאוֹרָה דְּאַיְירֵי בְּאַשְׁפָּה שֶׁגָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים** וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שס״ג סָעִיף כ״ט, עַיֵּן שָׁם, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (טז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו), וְכֵן כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו) בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ב סי׳ ד), וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ״א (נט: ד״ה לדידי): (יז) אֵלִיָּה רַבָּה (שם) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים: ג (יח) גְּמָרָא (ס.): (יט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״י): ד (כ) בַּ״ח (ס״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז). וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) כָּתַב בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם) דְּדַי בְּשֶׁגָּבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים וּרְחָבָה אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְאִם הֶחָלָל רָחָב יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת בָּעִינַן שֶׁהַמְּחִיצָה יִהְיֶה גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים **אוֹ צוּרַת הַפֶּתַח [פְּרִי מְגָדִים** (א״א סק״ז)]. וּמִדִּבְרֵי הַגְּרָ״א לְקַמָּן בְּסָעִיף ו׳ בְּהַגָּ״הּ (ד״ה גבוה) לְפִי גִּרְסָתוֹ מוּכָח דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּבָזֶה נַמִּי מְהַנֵּי גָּבוֹהַּ אַרְבָּעָה טְפָחִים:

ליקוטי דברי הרב: א] וכ״כ בשו״ע הרב (ס״א) שמשום כן אין נוהגין עכשיו לעשות שיור לשום עיר. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב דין זה בכל עיר ולאו דוקא בעיר של יחיד עיי״ש. והחילוק בין עיר של יחיד לעיר של רבים הוא לענין לערב כל מבוי ומבוי בפני עצמו שבעיר של יחיד [אפילו נעשית של רבים] צריך מצבה בפתח כל מבוי אם רוצים לערב מבואות מבואות, ובעיר של רבים עושה לחי בראש כל מבוי ודיו. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ה) כתב שגם בעיר של רבים אין מערבין לחצאין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

קְנִין יָחִיד, אֲפִלּוּ נַעֲשִׂית שֶׁל רַבִּים, אֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ (ט) (כה) לַחֲצָאִין, אֶלָּא אוֹ כֻּלָּהּ, אוֹ מָבוֹי מָבוֹי וּבוֹנֶה כָּל מָבוֹי וּמָבוֹי (כו)*מַצֵּבָה עַל פִּתְחוֹ אִם רָצָה לַחֲלֹק רְשׁוּתוֹ מֵהֶם כְּדֵי שֶׁלֹּא יֶאֱסֹר עַל שְׁאָר הַמְּבוֹאוֹת: ה ᵗבַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁאֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ לַחֲצָאִין, בְּעִיר מֻקֶּפֶת חוֹמָה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים (כז) וְיֵשׁ לָהּ דְּלָתוֹת, אֲבָל אִם לֹא הָיְתָה הָעִיר כֻּלָּהּ מֻכְשֶׁרֶת בְּמִחִיצוֹת וּבְאוּ (כח) לְהַכְשִׁיר חֲצֵיָהּ וּלְעָרְבָהּ, הָרְשׁוּת בְּיָדָם: ו (כט) * זֶה שֶׁאָמְרוּ שֶׁאֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ לַחֲצָאִין, הַיְנוּ לוֹמַר שֶׁאֵין לָחִי וְקוֹרָה מוֹעִיל לְסַלְּקָם זֶה מִזֶּה, אֲבָל בְּפַס אַרְבָּעָה אוֹ בִּשְׁנֵי פַּסִּין שְׁנֵי מַשֶּׁהוּיִין נֶחֱלָקִים אֵלּוּ מֵאֵלּוּ * וּמְעָרְבִין לַחֲצָאִין, וְאִם הוּא רָחָב מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת עוֹשֶׂה צוּרַת פֶּתַח. הַגָּהָה: *אוֹ יַעֲשֶׂה מְחִיצָה גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה לְפֶתַח מְבוֹאוֹ (טור). יֵשׁ אוֹמְרִים, הָא דְּעִיר שֶׁל יָחִיד אָסוּר לְחַלֵּק הַיְנוּ (ל) לְאָרְכָּהּ, מֵאַחַר דִּשְׁנֵיהֶם צְרִיכִים לַיְלֵךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים שָׁבְתּוֹכָהּ. אֲבָל לְרָחְבָּהּ, וְאֵלּוּ יוֹצְאִים בְּשַׁעַר זֶה וְאֵלּוּ יוֹצְאִים בְּשַׁעַר זֶה וְאֵין לָהֶם דְּרִיסַת הָרֶגֶל זֶה עַל זֶה, מְעָרְבִין לַחֲצָאִין (לא) וְעוֹשִׂין תִּקּוּן בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן שס״ג (ס״ג) דְּעַד עֲשָׂרָה מְהַנֵּי (לב) לָחִי אוֹ (י) קוֹרָה וּבְיָתֵר מֵעֲשָׂרָה צוּרַת הַפֶּתַח (הגהות מיימוני פרק ה׳ מהלכות עירובין (אות ה) והרא״ש (פ״ה סי׳ ט) והטור): ז ᶜעִיר שֶׁל רַבִּים וְנִתְמַעֲטָה וְעָמְדָה עַל חֲמִשִּׁים דִּיּוּרִים, (לג) אֵינָהּ צְרִיכָה שִׁיּוּר: ח ˡהַמְּזָכָּה בְּשִׁתּוּף לְכָל בְּנֵי הָעִיר, (לד) אִם עֵרְבוּ כֻּלָּם עֵרוּב אֶחָד אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעָם, שֶׁזְּכוּת הוּא לָהֶם. ᵐוְיֵדַע מִי שֶׁשָּׁכַח וְלֹא נִשְׁתַּתֵּף עִם בְּנֵי הָעִיר, אוֹ מִי שֶׁהָלַךְ לִשְׁבוּת בְּעִיר אַחֶרֶת, אוֹ עַכּוּ״ם שֶׁהָיָה עִמָּהֶם בָּעִיר, דֵּין הַכֹּל כִּדְיָנָם בְּחָצֵר וּמְבוֹי:

*) (פרוש, אצטבא). ט הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ה׳ (הל׳ יט - כ) וְשָׁכֵן כָּתַב רַמְבַּ״ן (נט. ד״ה אבל) וְשָׁכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן רַמְבַּ״ם בְּבָאוּר. י הָרֹא״שׁ שָׁם (פ״ה סי׳ ט) וְשָׁכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת, וְכֵן כָּתַב רַ״מ. כ רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חי״ז) מִבְּרֵיְיתָא דְּרַבִּי יְהוּדָה בְּגְמָרָא שָׁם ס׳ (ע״א). ל הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ה׳ מֵהִלְכוֹת שְׁרוּבִין (הכ״ג). מ שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

הַיְנוּ אַצְטַבָּא גְּבוֹהָ אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְכֵן פְּסַק הַבַּ״ח (ס״ב): (ט) **לַחֲצָאִין.** וּכְזֶה לֹא מְהַנֵּי מַצֵּבָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): ו (י) **קוֹרָה.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁהִנִּיחַ דָּבָר זֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בַּהַגָּ״ה סוֹף סָעִיף ו׳). וְכָתְבוּ (כה) הָאַחֲרוֹנִים דְּחִלּוּק הַמְּבוֹי לַחֲצָאִין עוֹד יוֹתֵר חָמוּר מֵהַתַּחְלָקוּת שֶׁל מְבוֹאוֹת אֶחָד מֵהֶבְרוֹ, דְּבָזֶה אֲפִלּוּ יַעֲמִיד מַצֵּבָה בְּאֶמְצַע הַמְּבוֹי כְּדֵי לְחַלֵּק אֶחָד מֵהֶבְרוֹ לֹא מְהַנֵּי, (כו) אַחֲרֵי שֶׁהוּא מְקוֹם דְּרִיסַת הָרַבִּים, אֶלָּא אִם כֵּן יַעֲשׂוּ (כג) מְחִיצָה גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים, וַאֲפִלּוּ לֹא הָיָה חֲלַל הַמְּבוֹי רָחָב יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת: **(כה) לַחֲצָאִין.** הַטַּעַם, כֵּיוָן דִּמְתִחְלָה הָיְתָה קִנְיָן יָחִיד (כד) וְהָרְגִלוּ עַל יְדֵי זֶה לְהִיוֹת בְּיַחַד, הָווּ כְּחָצֵר אַחַת וְאָסְרֵי אַהֲדָדֵי: **(כו) מַצֵּבָה עַל פִּתְחוֹ.** וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְחַלֵּק עַל יְדֵי שֶׁיַּעֲמִיד (כה) צוּרַת הַפֶּתַח בְּסוֹף כָּל מְבוֹי וּמְבוֹי, וּכְדִבְסָמוּךְ סָעִיף ו׳: **ה (כז) וְיֵשׁ לָהּ דְּלָתוֹת.** נָקֵט דְּלָתוֹת מִשּׁוּם דְּאֵירֵי בְּנֵעֲשִׂית שֶׁל רַבִּים שֶׁהִיא רְשׁוּת הָרַבִּים, וְאֵינָהּ מֻתֶּרֶת בְּלִי דְּלָתוֹת, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שס״ד סָעִיף ב׳. וְהוּא הַדִּין בְּשֶׁאֵינָהּ רְשׁוּת הָרַבִּים מִן הַדִּין, כְּגוֹן שֶׁאֵין רְחוֹבוֹתֶיהָ רְחָבוֹת שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמּוֹת אוֹ שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר וּכְהָאי גַּוְנָא וְנִתְּרָת בְּצוּרַת הַפֶּתַח, הוֹאִיל שֶׁמַּכְשִׁיר כֻּלָּהּ עַל יְדֵי מְחִיצוֹת כְּאֵלּוּ אֵין לְחַלֵּק שִׁתּוּפָהּ לַחֲצָאִין: **(כח) לְהַכְשִׁיר חֲצֵיָהּ וּלְעָרְבָהּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיְּכַשְּׁיר חֲצִיָּהּ עַל יְדֵי תִּקּוּנֵי הַמְּחִיצוֹת וְיַעֲרְבָהּ עַל יְדֵי שִׁתּוּף, (כו) וְהַשְּׁאָר יַנִּיחַ בְּלִי תִּקּוּן כְּלָל: ו (כט) **זֶה שֶׁאָמְרוּ וְכוּ' לַחֲצָאִין.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה זה) שֶׁבַּאֲרוּנוּ דְּזֶה קָאֵי עַל מִי שֶׁרוֹצֶה לַחֲצוֹת הָעִיר (מ) לְחֵלֶק שִׁתּוּף כָּל מְבוֹי בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲבָל לֹא קָאֵי עַל מִי שֶׁרוֹצֶה לְחַלֵּק שִׁתּוּף הַמְּבוֹי גּוּפָא לַחֲצָאִין, דְּזֶהוּ הַדִּין הַנִּזְכָּר בַּהַגָּ״ה בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים: **(ל) לְאָרְכָּהּ.** פֵּרוּשׁ, (כמ) דֶּרֶךְ עֲיָרוֹת לִהְיוֹת מְפֻלָּשׁ פֶּתַח שֶׁלָּהֶן לְאָרְכָּהּ, וּרְשׁוּת הָרַבִּים עוֹבֶרֶת מִפֶּתַח לְפֶתַח, הִלְכָךְ אֵין בְּנֵי עֵבֶר הַלָּז רַשָּׁאִין לַעֲשׂוֹת שִׁתּוּף לְבַדָּן וּבְנֵי עֵבֶר הַלָּז לְבַדָּן, מִשּׁוּם דְּהָנֵי וְהָנֵי דְּרִסַי תְּדִירִי בְּהַהוּא רְשׁוּת הָרַבִּים וְיוֹצְאִין וְנִכְנָסִין דֶּרֶךְ פְּתָחִים לְכָאן וּלְכָאן וּרְשׁוּת הָרַבִּים זוֹ מְחַבַּרְתָּן שֶׁכֻּלָּן מְעָרְבִין בָּהּ, וְאָסְרֵי אַהֲדָדֵי: **(לא) וְעוֹשִׂין תִּקּוּן בֵּינֵיהֶן.** הַיְנוּ בַּמָּקוֹם שֶׁמִּתְחַלְּקִין הַשִּׁתּוּפִין זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן, (כט) כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא כָּל אֶחָד נִפְרָץ בִּמְלוֹאוֹ לְמָקוֹם הָאָסוּר לוֹ. וּבְקָצֵה הַמְּבוֹי אֵין צָרִיךְ תִּקּוּן כְּלָל, דְּהָא מֵירֵי בְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ דְּלָתוֹת, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ה׳ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא)]: **(לב) לָחִי אוֹ קוֹרָה.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם) שֶׁהִשִּׁיג עַל זֶה, דִּבְחִלּוּק הַמְּבוֹי בְּמָקוֹם הַשִּׁתּוּפִין (ל) בְּעִינַן דַּוְקָא פַּס אַרְבָּעָה טְפָחִים אוֹ שְׁנֵי פַּסִּין שֶׁל שְׁנֵי מַשֶּׁהוּיִין מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים אֲפִלּוּ אִם אוֹתוֹ הַמָּקוֹם אֵינוֹ רָחָב יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה: ז (לג) **אֵינָהּ צְרִיכָה שִׁיּוּר.** וְהָא דְּאִיתָא לְעֵיל דַּאֲפִלּוּ נַעֲשִׂית שֶׁל יָחִיד צְרִיכָה שִׁיּוּר, הַיְנוּ דַּוְקָא כְּשֶׁנִּשְׁאַר בָּהּ עַל כָּל פָּנִים חֲמִשִּׁים דִּיּוּרִין, אֲבָל פָּחוֹת מִזֶּה, בְּוַדַּאי כְּבָר נִשְׁתַּקַּע שֵׁם רַבִּים מִמֶּנָּה [פְּרִישָׁה (סק״ה)]: ח (לד) **אִם עֵרְבוּ כֻּלָּם עֵרוּב אֶחָד.** לְאַפּוֹקֵי

בַּאוּר הַלָּכָה

הַכְרִיעוּ דַּאֲפִלּוּ הַדָּלְתוֹת נְעוּלוֹת בַּלַּיְלָה גַּם כֵּן דִּין שֶׁל עִיר רַבִּים עָלֶיהָ לְעָנְיַן דְּאֵין מְעָרְבִין אֶת כֻּלָּהּ:

ו * **זֶה שֶׁאָמְרוּ שֶׁאֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ לַחֲצָאִין וְכוּ'. לְכְאוֹרָה הוּא תָּמוּהַּ מְאֹד שֶׁהֲעָתִיק הַמְּחַבֵּר שִׁיטַת הַרַּ״מ מֵרוֹטֶנְבּוּרְג וְהָרֹא״שׁ** (פ״ה סי׳ ט) **מַה שֶּׁבְּעַצְמוֹ סְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא כְּוָתַיְיהוּ** דְּבְיִת (ד״ה ומ״ש והני מילי), **דְּהָא, דְּהֵם פָּסְקוּ כְּלִשְׁנָא קַמָּא דְּרַב פַּפָּא** (נט.) דְּלִרְחִבָּהּ שֶׁל מְבוֹי מְעָרְבִין לַחֲצָאִין, **וְאַדְּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵיהּ פְּרִיצַ לְמָקוֹם הָאָסוּר נָתְנוּ אַלּוּ הָעֲצוּת,** מִפֵּילָא מוּכָח דְּמֵאן דְּסָבִירָא לֵיהּ כְּלִשְׁנָא קַמָּא דְּאִינָּן מְעָרְבִין אֲפִלּוּ לְרָחְבּוֹ גַּם בְּאֹפֶן זֶה אֵין מְעָרְבִין, וְאִם כֵּן הַמְּחַבֵּר דִּלְא סְבִירָא לֵיהּ כְּוָתַיְיהוּ גַּם בְּאֹפֶן זֶה אָסוּר. וְאֵין לוֹמַר דְּהַמְּחַבֵּר חָזַר מִזֶּה בְּהַשְׁלָחָן עָרוּךְ וּפְסַק כְּוָתַיְיהוּ וְכָנָ״נ עַל חִלּוּק הַמְּבוֹי לְרָחְבּוֹ, אִם כֵּן הַיְנוּ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהֵבִיא הָרַמְ״א בְּהַגָּ״ה, וּמוּכָח מֵהָרַמְ״א דְּלֹא מִקְרֵשׁ כֵּן בְּהַשְׁלָחָן עָרוּךְ. אֲחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכְּבָר תָּמְהוּ עַל זֶה כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, וְהֵם הַגְּרָ״א (ד״ה מהנ׳) וּבְיִת מֵאִיר וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״י) וַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (ס״ק יג), **וְהַמַּבְחִין שְׁבָּתְרוֹצֵיהֶם** [אַף שֶׁגַּם זֶה הוּא דּוֹחֵק] **שְׁמָה שֶׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר** בְּסָעִיף ו׳, **זֶה שֶׁאָמְרוּ שֶׁאֵין מְעָרְבִין אוֹתָהּ לַחֲצָאִין'** הַעְתִּיק רַק לְשִׁנָּא דְּרַ״מ, אֲבָל **כַּוָּנָתוֹ עַל חִלּוּק הָעִיר לַחֲצָאִין מְבוֹאוֹת מְבוֹאוֹת, שֶׁגַּם זֶה הוּא בִּכְלַל לַחֲצָאִין, וּבֵאֵר לָנוּ דִּבְזֶה מְהַנֵּי כָּל אֵלּוּ הָעֲצוֹת,** וְהָעְתִּיק לָנוּ בָּזֶה אֶת דִּבְרֵי הָרֹא״שׁ שֶׁכָּתַב כֵּן בְּפֵרוּשׁ עַיֵּן שָׁם, **אֲבָל לְחַלֵּק הַמְּבוֹי גּוּפָא לַחֲצָאִין אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי אִם לֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה מְחִיצָה גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים:**

* **וּמְעָרְבִין לַחֲצָאִין.** הַיְנוּ לִרְחַב הַמְּבוֹי, אוֹ כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁנוּ לְחַלֵּק מְבוֹאוֹת מְבוֹאוֹת, **אֲבָל לְחַלֵּק הַמְּבוֹי לְאָרְכּוֹ בְּרוֹאשׁ אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי [אִם לֹא שֶׁיְּחַלֵּק מֵאֶמְצַע בְּמְחִיצָה גְּמוּרָה],** כֵּן מוּכָח בַּגְּמָרָא בְּהֶדְיָא עַיֵּן שָׁם (נט.):

* **אוֹ יַעֲשֶׂה מְחִיצָה גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה לְפֶתַח מְבוֹאוֹ.** לְפִי מַה שֶּׁבַּאֲרוּנוּ דְּקָאֵי עַל סוֹף מְבוֹי, כְּבָר כָּתְבוּנוּ בְּשֵׁם אַחֲרוֹנִים בְּסָעִיף ד׳ דְּמַצֵּבָה דֵּי בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה וגבוה) שֶׁגַּם דַּעְתּוֹ כֵּן, וְכָתַב דְּטַעוּת סוֹפֵר בִּדְבְרֵי רַמְ״א וְצָרִיךְ לוֹמַר אַרְבָּעָה טְפָחִים'. אֲכָן דַּעַת הַתּוֹסָפָת שַׁבָּת (ס״ק יא) וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ז) דְּהָכָא כֵּיוָן שֶׁהוּא רְחַב יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר חֲמִירָא א] וְצָרִיךְ דַּוְקָא גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים:

(כמ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. עוֹד כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם דְּדַוְקָא כְּשֶׁרְשׁוּת **הָרַבִּים עוֹבֶרֶת בְּתוֹכָהּ, דְּאָז לֹא מְהַנֵּי מַצֵּבָה אוֹ שְׁנֵי פַּסִּין.** וְטַעֲמוֹ בָּזֶה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתֹּר זֶה מִפְּסִיק ו׳ דְּמֵאֵר זֶה לְעֶרֶב לַחֲצָאִין. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁמַּסְכִּים לִדְעִינוּ שֶׁל הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה זה) עַל הָא דְּסָעִיף ו׳: **(כג)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ח): **(כד)** פְּרִי מְגַדִּים (שם): **(כה)** רַשׁ״י (נט. ד״ה מבורי): **(כו)** הַגְּרָ״א (ד״ה מהנ׳): **ה (מ)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט): ו (מ) וְלִשְׁנָא דְּזֶה שֶׁאָמְרוּ וְכוּ' דְּחוּק קְצָת לְפִי זֶה, אֲבָל כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש והני מילי) כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה זה), וְגַם כֵּן מַשְׁמַע מִפְּיוּם דִּבְרֵי הָרַמְ״א שֶׁכָּתַב עַל זֶה 'אוֹ יַעֲשֶׂה מְחִיצָה גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה לְפֶתַח מְבוֹאוֹ' אֲלִמָּא דְּהַמְחַבֵּר מִיירֵי בְּסוֹף הַמְּבוֹי וְלֹא בְּאֶמְצַע מְבוֹאוֹ: **(מא)** רַשׁ״י (שם ד״ה אלא): **(מב)** רֹא״שׁ (פ״ה סי׳ ט): **(מג)** וְכֵן הוּא בְּהֶדְיָא בְּרֹא״שׁ (שם) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת. וְהַטַּעַם, דְּאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא בְּקָצֵה הַמְּבוֹי, לְעִנְיַן תִּקּוּן דֵּי בְּלָחִי כָּל שֶׁאֵין הַמְּבוֹי רָחָב יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה, הָכָא בְּאֶמְצַע הַמְּבוֹי כֵּיוָן דְּמִתְחַלְּקִין, דַּיְינִינַן לְהוּ כְּאִלּוּ מִתְחַלְּקִין בְּחָצֵר אֶחָד מַחֲבְרוּ דִּבְעִינַן לָזֶה דַּוְקָא פַּס אַרְבָּעָה אוֹ שְׁנֵי פַּסִּין שֶׁל מַשֶּׁהוּיִין:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וְכֵן מִשְׁמַע בְּשׁוּ״ע הָרַב (ס״ה).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שצג שצד

שצג דִּין עֵרוּב בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְדִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְעֶרֶב. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת (ב) בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. (ג) וְאִם שָׁכַח וְלֹא עֵרַב מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְחָלוּ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי וְיוֹם שִׁשִּׁי, [*] [ב]יְעָרֵב בְּיוֹם טוֹב (ד) עַל תְּנַאי, שֶׁ[ג]אִמַּר אִם הַיּוֹם חל (ה) יִהְיֶה זֶה עֵרוּב וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדִבְרֵי כְּלוּם, (ו) וּלְמָחָר (ז) יֹאמַר אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ הֲרֵי עֵרַבְתִּי מֵאֶתְמוֹל וְאִם הַיּוֹם חל יִהְיֶה זֶה עֵרוּב. וְהֲנֵי מִלֵּי (ז) בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא, [ג]דְּכִיוָמָא אֲרִיכְתָּא דָּמְיָא (ח) (וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקכ״ח (ס״כ)):

ב אֶחָד עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְאֶחָד שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת (ט) [ד]מְעָרְבִין אוֹתָם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (י) [ה]וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת. (יא) [ו]וְיֵשׁ אוֹסְרִים (יב) אִם קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת: **ג** (יג) [ז]עֵרֶב לִשְׁנַיִם, לְאֶחָד מִבְּעוֹד יוֹם וְנֶאֱכַל הֶעֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּלְאֶחָד עֵרֶב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, שְׁנֵיהֶם קָנוּ עֵרוּב, שֶׁלְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (יד) אָנוּ חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ לַיְלָה, וּלְאוֹתוֹ שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (טו) חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ יוֹם. (טז) * [ח]אֲבָל אִם עֵרַב עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְנֶאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אָסוּר:

שצד סְפֵק עֵרוּב מַה דִּינוֹ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א [א]סְפֵק עֵרוּב, כְּגוֹן (א) סָפֵק אִם הָיָה קַיָּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אִם לָאו, מֻתָּר, וְהוּא שֶׁהָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחוּ שָׁם וְאֹרַע בּוֹ סָפֵק. * [ב]אֲבָל אִם לֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת (ב) כְּגוֹן סָפֵק אִם הֻנַּח שָׁם

א משנה עירובין ל״ה (ע״א) וּכְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. ב מַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם ל״ו (ע״א).

א בְּרַיְיתָא בַּיצָה ט״ז (ע״ב) וּכְתַנָּא קַמָּא. ב שָׁם בַּגְּמָרָא (ז׳ [י״ז] (ע״א) וּכְרָבָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרִי״ף (ט:) וְהָרֹא״ש שָׁם (פרק ב סי׳ ט). ג שָׁם. ד מִשְׁנָה שַׁבָּת ל״ד (ע״א) וּבַגְּמָרָא בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה וּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה בעירובי) וְתוֹסָפוֹת שָׁם (ד״ה לא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ה טוּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שְׁמַרְיָה וְהַפַּרְדְּכִי (שבת סי׳ רצ) גַּם בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹאֵל. ו שָׁם בַּפַּרְדְּכִי בְּשֵׁם מִקְצָת תַּלְמִידָיו וְשָׁחֲזַר בּוֹ הָרַב. ז מֵימְרָא דְּרַבָּה בְּשַׁבָּת ל״ד (שם) וְעֵרוּבִין (מ״ו) (ע״ר) (ע״א). ח רַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם בְּשַׁבָּת (הובא בראש״ש פרק ב סי׳ כב).

בַּאֵר הַיֵּטֵב

א (ג) יֹאמַר. עַל אוֹתוֹ הַפַּת. טוּר. דְּהוֹאִיל וְעָבִיד בַּיּוֹם כְּבָר מְצִוֶּה לְיַעֲבֵד בָּהּ מִצְוָה אַחֲרִיתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן שצ״ד (ס״ב) בְּהַגָּ״ה, וְכָל שֶׁכֵּן כָּאן דְּתַרְוַיְיהוּ חָדָא מִצְוָה דַּעֲרוּב נִיתְּנוּ. ט״ז (סק״ג) עַיֵּן שָׁם: **ב** (ג) וְיֵשׁ אוֹסְרִים. עַיֵּן ט״ז (סק״ד) מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל דַּעָה זוֹ, וְהַיַּד אַהֲרֹן מְיַשְּׁבוֹ בְּטוֹב, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] יְעָרֵב בְּיוֹם טוֹב עַל תְּנַאי. הֶרְמַב״ם פֶּרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (הט״ו) חוֹלֵק בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן נ״א מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיָן זֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב (ס״ב) וַאֲפִלּוּ כְּבָר קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״א (ס״ד) שֶׁלְּכְאוֹרָה מַשְׁמַע לְהַפֵּךְ. וְעַיֵּן בְּבֵרכֵי יוֹסֵף (סק״ב) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

בְּאוֹר הֲלָכָה

ג * אֲבָל אִם עֵרַב וְכוּ׳. אִמְרִינַן בְּשַׁבָּת דַּף ל״ד (ע״ב ודף לה.) דְּכַד שְׁלִים בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה מַתְחִיל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי, וּלְפִי זֶה אִם **הִנִּיחַ הֶעָרוּב בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה וְנֶאֱכַל בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי קָנָה מִמָּה נַפְשָׁךְ**, דְּלְרַבִּי יְהוּדָה הֲרֵי נֶאֱכַל בַּלַּיְלָה וּלְרַבִּי יוֹסֵי הֲרֵי הֻנַּח בַּיּוֹם:

א * אֲבָל אִם לֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת וְכוּ׳. עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה ספק) דְּמִקּוֹרוֹ הוּא מַהָא דְּאִמְרִינַן בְּעֵרוּבִין ל״ו (ע״א) אֲבָל עֵרַב בִּתְרוּמָה סָפֵק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּשֶׁעֵרְבוּ לַחֲצָאִין (לג) שֶׁגָּלוּ דַּעְתָּם שֶׁאֵין רוֹצִין לִהְיוֹת מְשֻׁתָּפִין:

א (א) אֵין מְעָרְבִין וְכוּ׳. מִפְּנֵי (ב) שֶׁנִּרְאֶה כְּמְתַקֵּן בְּיוֹם טוֹב לְצָרְכּוֹ מָחָר. וְאִם שָׁכַח וְעֵרַב, יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם מְהָנֵי [פְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז סק״א)]: (ב) בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. בֵּין (ג) שָׁחָל שְׁנֵי הַיָּמִים יוֹם חֲמִישִׁי שִׁשִּׁי אוֹ שִׁשִּׁי וְשַׁבָּת, אֶלָּא יָנִיחַ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: (ג) וְאִם שָׁכַח וְלֹא עֵרַב. פֵּרוּשׁ, בְּיוֹם טוֹב דְּעִלְּמָא, וְלֹא בְּעֶרֶב שַׁבָּת: (ד) עַל תְּנַאי. וּבְלֹא בְּרָכָה. בִּרְכֵּי יוֹסֵף בְּסִימָן (תקכ״ח) [תקכ״ז] (סק״י): (ה) יִהְיֶה זֶה עֵרוּב. לְצָרְכּוֹ (סק״ב): (ו) וּלְמָחָר יֹאמַר. עַל אוֹתוֹ הַפַּת. (ז) שֶׁאִם יֹאמַר עַל פַּת אַחֵר, יִצְטָרֵךְ לִשְׁמֹר גַּם הַפַּת הָרִאשׁוֹן שֶׁיִּהְיֶה קַיָּם עַד שֶׁחָשְׁכָה לֵיל שַׁבָּת, דְּשֶׁמָּא יוֹם אֶתְמוֹל הָיָה חל וְחָל עֵרוּבוֹ וְצָרִיךְ שֶׁיִּתְקַיֵּם עַד כְּנִיסַת שַׁבָּת: (ז) בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת. דְּמִן הַתּוֹרָה קְדוּשׁ רַק יוֹם אֶחָד, וְהַשֵּׁנִי מִשּׁוּם סְפֵקָא: (ח) וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקכ״ח. דְּשָׁם מְבֹאָר דְּאִסּוּר הַנַּחַת עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת הוּא אֲפִלּוּ אִם הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין: **ב** (ט) מְעָרְבִין אוֹתָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״א סָעִיף א׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יא) וּבְאוּר הֲלָכָה (ד״ה עירובי חצירות) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (י) וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכְּבָר קִבֵּל עָלָיו (ה) קֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי לְרֵיעוּתָא, אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי: (יא) וְיֵשׁ אוֹסְרִים אִם קִבֵּל וְכוּ׳. וּלְדִידְהוּ אָסוּר מִפְּנֵי הַקַּבָּלָה (ו) אֲפִלּוּ עַדַיִן לֹא הִגִּיעַ זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְטַעְמָם, דְּכֵיוָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בְּפֵרוּשׁ, חָמוּר דָּבָר זֶה יוֹתֵר מִזְּמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּאִתְיָא מִמֵּילָא: (יב) אִם קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת. מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה ויש) מִשְׁמַע [א]שֶׁמְּצַדֵּד לְדִינָא כְּדָעָה זוֹ, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רס״א סָעִיף ד׳ בְּבֵאוּר הַמַּתְחִיל אֵין מְעָרְבִין: **ג** (יג) עֵרֶב לִשְׁנַיִם. הֵיכָנוּ שֶׁשָּׁנִים עָשׂוּהוּ שֶׁלֹּא לְעֶרֶב בִּשְׁבִילוֹ: (יד) אָנוּ חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ לַיְלָה. וּכְבָר חל הֶעָרוּב: (טו) חוֹשְׁבִין אוֹתוֹ יוֹם. וְהִנִּיחַ בְּזְמַנּוֹ. וְאַף שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה נַעֲשָׂה שֶׁלֹּא בְּעֵד שְׁנֵיהֶם וְסוֹתְרִין אַלּוּ לְאֵלּוּ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת מִלְּתָא דְּרַבָּנָן הִיא תְּלִינַן לְקוּלָּא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִשּׁוּם דְּסָפְקָא דְּרַבָּנָן לְקוּלָּא [גְּמָרָא (שבת לה.)]: (טז) אֲבָל אִם עֵרַב וְכוּ׳. דְּכֻלֵּי הַאי לֹא מִקְלִינַן לְחַלֵּק הַזְּמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת גּוּפָא לְאִישׁ אֶחָד דְּהַיְנוּ לְעִנְיַן הַנָּחָה לְשַׁוְּיֵהּ כְּיוֹם וּלְעִנְיַן אֲכִילָה לְשַׁוְּיֵהּ כְּלַיְלָה:

א (א) סָפֵק אִם הָיָה קַיָּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁנֶּאֱכַל אוֹ נִשְׂרַף הֶעָרוּב, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הָיָה זֶה (ב) קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל הַבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אוֹ שֶׁהָיָה קַיָּם בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: (ב) כְּגוֹן סָפֵק אִם הֻנַּח וְכוּ׳. וְאַף דְּפָסַק לְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג (ס״ב) וּבְסִימָן רס״א (ס״א) דְּסָפֵק דָּבָר הַמֻּתָּר בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, הָתָם הוּא דְּלֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת כְּלָל, אֲבָל הָכָא הוֹאִיל וְהָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת מֵאֶתְמוֹל, אָמְרִינַן דְּלֹא נִפְסַל עַכְשָׁו:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ח (לג) מַגִּיד מִשְׁנָה (פ״ה הכ״ג):

א (ג) רַשׁ״י (ביצה סז: ד״ה לא עירובי): (ג) כֵּן מַשְׁמַע מִפִּתְיֵמַת הַפּוֹסְקִים. וְלֹא אָמְרִינַן דַּיְינִינְהוּ מִפְּקָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת דִּלְמָא אֶתְמוֹל הָיָה קֹדֶשׁ אוֹ שֶׁלְּמָחָר בְּיוֹם שַׁבָּת יִהְיֶה יוֹם טוֹב וְהַיּוֹם הוּא חוֹל וְלֹא יִהְיֶה מַשְׁכְּחַת דַּיְינָא דִּבְרֵירְיֵתָא כִּי אִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹם אֶחָד הוּא קָדוֹשׁ] דְּדִמְיָא דְּמִקַּלִּינַן לְהַנִּיחַ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת מִשּׁוּם סְפֵקָא: (ג) וּבְפֹרֶ״ מְגִדִּים (משׁ״ז סק״ב) מְצַדֵּד דְּהוּא הַדִּין לְהַנִּיחַ בְּיוֹם ה׳ גַּם בְּשַׁבִּיל יוֹם טוֹב שֶׁנִּי וְיֵהָנֵי זֶה שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לְטַלְטֵל כֵּלִים לְהוֹצִיא מַחְצָר לְחָצֵר [אַף שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ הַיּוֹם כְּלָל] בְּיוֹם שֵׁנִי, וְיֹאמַר, אִם הַיּוֹם חוֹל אֲנִי מַנִּיחַ בְּשַׁבִּיל מָחָר וּבְשַׁבִּיל שַׁבָּת, וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדִבְרֵי כְּלוּם. וּלְמָחָר בְּיוֹם ו׳ יֹאמַר אִם אֶתְמוֹל הָיָה קֹדֶשׁ אֲנִי מַנִּיחַ הַיּוֹם לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת: (ד) אַחֲרוֹנִים: **ב** (ט) כֵּן מוּכָח מֵרְאִיַּת רַבֵּנוּ שְׁמַרְיָה שֶׁהוּבָא בְּפַרְדְּכִי (שבת סי׳ רצ), עַיֵּן שָׁם: (ו) כֵּן מוּכָח מִסִּימָן רס״א סָעִיף ד׳ וּמִסִּימָן רנ״ג סָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״ה: **א** (ט) דְּאִלּוּ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁרָגַע אַחַת הָיָה הֶעָרוּב קַיָּם אַחַר שֶׁכְּבָר הִתְחִיל זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲז אֲפִלּוּ יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁתָּכָף נִשְׂרַף גַּם כֵּן כָּשֵׁר כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג (ס״ג) [פְּרִישָׁה (סק״א)]:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב: והעיקר כסברא ראשונה [שמותר לערב] בקבלת תוספת שבת בלבד. אבל אם התפלל תפילת ערבית של שבת הרי קיבל עליו שבת עצמה כיון שהתפלל תפילת ליל שבת, ונאסר בכל השבותים כמו בשבת עצמה לבד ממה שנעשה ע״י אחר כמו שנתבאר בסימן רס״א ורס״ג. ואפילו אם הוא לא התפלל, אם רוב הציבור התפללו המיעוט נמשכים אחריהם בעל כרחן (ולא משגמרו התפילה אלא אפילו משהתחילו אותה דהיינו ענית ברכו כמו שנתבאר).

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah